

Notat

Til Indtast til
Kopi til Indtast Kopi til
Fra Pernille Stampe Jakobsen
Sagsnr./Dok.nr. 2016-010011 / 2016-010011-2

Miljø- og Energiplanlægning

Miljø- og Energiforvaltningen
Stigsborg Brygge 5
9400 Nørresundby

Init.: PSJ

17-02-2016

Begrundelse for pålæg af dyrkningsrestriktioner for grundvandsbeskyttelse - Gravsholtvej 25

Pålægget er et led i at beskytte grundvandet ved Horsens-Langholt Vandværk, som beskrevet i "Indsatsplan for Hammer Bakker og Tylstrup", der omfatter Horsens-Langholt Vandværks indvindingsopland.

Miljø- og Energiforvaltningen vurderer, at det med baggrund i vandkvaliteten og indsatsplanen er nødvendigt at pålægge rådighedsindskrænkninger efter Miljøbeskyttelseslovens § 26a med maksimal ned-sivning af nitrat på 25 mg/l fra rodzonen og ingen anvendelse af pesticider for den del af arealet, der ligger i kildepladszonen, mens pålægget for den resterende del af arealet alene omfatter en maksimal ned-sivning af nitrat på 25 mg/l fra rodzonen.

Baggrund og hjemmel

Horsens-Langholt Vandværk er vigtig for forsyning af Langholt-området med rent drikkevand og de seneste år solgt omkring 95.000 m³ vand pr år. Vandværket er desuden forbundet med Vodskov Vandværk og udgør således Vodskov Vandværks sikkerhedsforsyning.

Indvindingsoplandet for Horsens-Langholt Vandværk er i Vandplanen udpeget som område med særlige drikkevandsinteresser. Arealet er endvidere udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde og indsatsområde for nitrat.

For at sikre at forbrugerne i Langholt også i fremtiden kan forsynes med rent, urensset drikkevand, vedtog udvalget for Teknik og Miljø, Nordjyllands Amt, den 5. december 2006 indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Hammer Bakker og Tylstrup, herunder Horsens-Langholt Vandværk. Indsatsplanen er bl.a. udarbejdet i henhold til Lovbekendtgørelse nr. 130 af 26. februar 1999 om vandforsyning m. m samt Bekendtgørelse nr. 494 af 28. maj 2000 om indsatsplaner.

Med baggrund i Naturstyrelsens brev dateret den 6. oktober 2011 til alle kommuner, er området, som arealet ligger i, vurderet også at være sårbart over for pesticider, idet området er udpeget som nitratfølsomt indvindingsopland med stor grundvandsdannelse. Dette bekræftes af flere fund af pesticider i boringerne.

Indsatserne i indsatsplanen er fastsat med baggrund i områdets nitratsårbarhed og under hensyn til, hvor der sker grundvandsdannelse. Kortlægningen har vist, at der er behov for en særlig indsats over for nitrat i indvindingsoplandet til Horsens-Langholt Vandværk. Indvindingsoplandet til Horsens-Langholt Vandværk er derfor i indsatsplanen udpeget som prioritet 1, med en målsætning om maks. 25 mg nitrat pr i det vand, der forlader rodzonen.

Den generelle målsætning for indsatsområderne i indsatsplanen er at anvendelse og håndtering af pesticider begrænses mest muligt, mens det for Horsens-Langholt er præciseret at kildepladszonen skal friholdes for anvendelse og håndtering af pesticider.

Rådighedsindskrænkninger på den pågældende ejendom pålægges med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 26a.

Lodsejeren deltog i et opstartsmøde med de øvrige lodsejere i Horsens-Langholt-området i 2014. Herudover har det været afholdt 2 møder med ejeren af Gravsholtvej 25. Det har dog ikke været muligt at opnå enighed om en aftale inden for indsatsplanens rammer.

Grundvandets sårbarhed og kvalitet

Området ved Horsens-Langholt Vandværk er domineret af sandlag med tynde og usammenhængende indslag af ler (under 10 m). Grundvandet i området findes således i et frit magasin med nedadrettet gradient. Der findes altså ikke en naturlig beskyttelse af grundvandet i form af tykke dæklag af ler. Vandværket indvinder mellem 20 og 47 meter under terræn. Herunder er der er indikationer af et tykt lerlag (over 20 m). Grundvandsspejlet er jf. rovandspejlet i borerne ca. 9 m under terræn.

Vandværkets nordligste boring, DGU. nr. 27.1181 ligger blot ca. 27 meter øst for matrikel 100, Horsens By, Horsens.

Vandet fra boring DGU-nr. 27.971 indeholdt i 2006 i 42 mg nitrat/l og i den seneste analyse fra 2012 var nitratindholdet 50 mg/l. Drikkevandskvalitetskriteriet er 50 mg nitrat pr. l. Der er i 2005, 2006 og 2012 fundet 2 nedbrydningsprodukter fra tidligere anvendte produkter. (BAM og Deia).

Vandet fra boring DGU-nr. 27.573 indeholdt, da boringen blev etableret i 1983, 11 mg nitrat /l. I 2011 var nitratindholdet oppe på 56 mg/l, mens det i den seneste analyse fra 2013 var faldet til 48 mg/l. Det faldende nitratindhold er sammenfaldende med ibrugtagning af boring DGU-nr. 27.1181. Der er i 2005 og 2006 fundet et tidligere anvendt pesticid (Desisopropyl Atrazin) i boring DGU-nr. 27.573.

DGU-nr. 27.1181 er den nye boring der er taget i brug i 2011, hvor nitrat indholdet var 1,0 mg nitrat/l, mens indholdet i den seneste prøve fra 2013 var på 38 mg/l. Der er desuden i 2013 fundet et nedbrydningsprodukt (DEIA) fra et tidligere anvendt pesticid.

Vandet leveret fra vandværket indeholdt i perioden 2010-2011 mellem 50 og 52 mg nitrat/l, mens det efter ibrugtagning af den nye boring er kommet under 40 mg/l. Indholdet af nitrat i borerne indikerer, at redoxgrænsen ligger dybt i området. Der findes ikke en nitratreduktionskapaciteten, der kan modvirke nitrat i vandet fra borerne.

Der blev i 2002, 2004 og 2005 fundet pesticider (Atrazin, desisopropy) i det vand der blev leveret til forbrugerne, dog under grænseværdien.

I skellet til matrikel 100, Horsens By, Horsens er der placeret en monitoringsboring DGU-nr. 27.753. Monitoringsboringen viser, at nitratindholdet fra 2013 til 2014 er steget fra 5 mg/l til 22 mg/l. I 2014 fundet Mechlorprop, der er et godkendt pesticid, dog under grænseværdien.

En handlingsplan for Horsens-Langholt Vandværk beskriver, at kildepladsen er sårbar overfor miljøfremmede stoffer og nitrat, men konkluderer, at der på relativt kort tid, bør kunne ses en effekt af ændret arealanvendelse i indvindingsoplandet.

Aalborg Kommune vurderer, at arealanvendelsen på de pågældende matrikler, på trods af overholdelse af de generelle lovbundne krav til landbrugsdrift, udgør en væsentlig risiko for grundvandsressourcen i Langholt-området, således at der er risiko for, at pesticid- og nitratindholdet i grundvandsmagasinet vil stige yderligere, og at kravene til drikkevandskvaliteten på sigt vil overskrides.

Dyrkningsdeklaration

Der er i overensstemmelse med indsatsplanen formuleret en deklaration, der foreskriver den dyrkningsform, der i det konkrete indvindingsopland beregningsmæssigt vil medføre udvaskning af nitrat på 25 mg/l. 25 mg-deklarationen giver alene mulighed for at anvende arealerne til natur, skov, vedvarende græs, overdrev o. lign. uden anvendelse af gødning. Der er opstillet begrænsninger for græsningstrykket over året, svarende til målsætningen for nitrat-udvaskningen. I kildepladszonen er det desuden ikke muligt at benytte pesticider.

Der er desuden udarbejdet en vejledning i praktisk håndhævelse af deklarationerne, som løbende opdateres.

Erstatningen til lodsejeren i forbindelse med tinglysning af dyrkningsdeklarationen finansieres af Vandsamarbejde Aalborg, Grundvand. Vandsamarbejde Aalborg, Grundvand sikrer ved regelmæssige tilsyn, at deklarationen overholdes. Vandsamarbejde Aalborg, Grundvand og Horsens-Langholt Vandværk er indsat som påtaleberettiget i deklarationen.

Ejendommen:

Der pålægges restriktioner i overensstemmelse med indsatsplanen dyrkningsdeklaration for nitrat og pesticider på matrikel nr. 13s, 43d og 100 samt del af 13a Horsens By, Horsens.

Matrikel 13s Horsens By, Horsens, der udgør ca. 2,4 ha, er beliggende i indvindingsoplandet som den er vist i indsatsplanen. Der er skov (Ikke fredsskov) på matriklen.

Matrikel nr. 100 Horsens By, Horsens, der udgør et areal på ca. 2,4 ha, er beliggende i indvindingsoplandet. Heraf ligger ca. 1,8 ha desuden i kildepladszonen, som den er vist i Indsatsplanen. Matriklen er i omdrift.

Matrikel nr. 43d Horsens By, Horsens udgør et areal på ca. 1,1 ha, der er omfattet af indvindingsoplandet, hvoraf ca. 0,9 ha desuden ligger i kildepladszonen. Matriklen er i omdrift.

Den del af matrikel 13a, Horsens By, Horsens der ligger i forbindelse med det senest optegnede indvindingsopland udgør ca. 2,8 ha. Arealet er i omdrift.

Som nævnt er alle arealerne beliggende i indvindingsoplandet for Horsens-Langholt Vandværk, hvor målsætningen er en maksimal nedsivning af nitrat på 25 mg/l fra rodzonen.

Størstedelen af 2 af matriklerne er begge matrikler ligger desuden i kildepladszonen, hvor er målsætningen i indsatsplanen maksimal nedsivning af nitrat på 25 mg/l fra rodzonen samt ingen anvendelse af pesticider.

I forbindelse med åstedsforretningen har lodsejer mulighed for at stille krav om en for ham mere fornuftig arrondering af arealet.

På matriklerne nr. 13s, 43d og 100 samt del af 13a Horsens By, Horsens udgør arealet, hvorpå der ønskes tinglyst deklaration, ca. 8,8 ha, som fordeler sig på ca. 6 ha agerjord i omdrift med EU-rettigheder samt ca. 2,4 ha løvskov. Herudover kommer læhegn, krat og markvej.

Ejendommens samlede areal udgør ifølge tingbogen hører 79,23 ha fordelt på 8 matrikler. Ca. 69 ha er omdrifts jord, ca. 2,4 ha er skov (Ikke fredsskov) og ca. 7,8 ha er læhegn, krat og markvej.

Hovedparten af arealet udgøres af omdrifts jord med primært grovfoder-produktion.

Husdyrholdet på ejendommen udgjorde ved besigtigelsen en Jersey-malkebesætning med 89,8 årskøer og ca. 100 stk. opdræt.